

w numerze m.in.:

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

MISTRZ PADEREWSKI

Pismo Samorządowe Gminy Dopiewo
www.dopiewo.pl
ISSN 2084-1086
Nr 137, listopad 2025

Dąbrowa ● Dąbrówka ● Dopiewiec ● Dopiewo ● Drwęża
Fiałkowo ● Gołuski ● Joanka ● Konarzewo ● Lisówki
Pałędzie ● Podłoziny ● Pokrzywnica ● Skórzewo ● Trzcielín
Więckowice ● Zakrzewo ● Zborowo ● Żarnowiec

GMINA DOPIEWO

MEDALE ZA 50-LECIE

Uroczystość wręczenia medali odbyła się w Urzędzie Stanu Cywilnego
fot. Michał Juskowiak

Trzy pary, które nie mogły wziąć udziału we wrześniowej uroczystości, odebrały w czwartek 6 listopada medale za długoletnie pożycie małżeńskie. Uroczystość odbyła się w budynku Urzędu Stanu Cywilnego. Medale w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przekazał Wójt Gminy Dopiewo, Sławomir Skrzypczak, a towarzyszył Jemu wiceprzewodniczący Rady Gminy Wojciech Dorna.

W wydarzeniu uczestniczyły małżeństwa, które wzięły ślub w 1974 roku. Główna uroczystość dla nich zorganizowana została we wrześniu w sali

Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalnego w Konarzewie.

Składamy gratulacje dla wszystkich świętujących w tym roku 51-lecie małżeństwa. Życzymy zdrowia, uśmiechu i kolejnych pięknych rocznic. Jednocześnie informujemy, że pary obchodzące jubileusz w 2025 roku otrzymają wiadomość o uroczystości. Pary, które będą świętować swoją 50 rocznicę ślubu w 2026 roku będą mogły zgłaszać się do Urzędu Stanu Cywilnego od początku grudnia br.

Mateusz Szymandera

JUBILEUSZ W SKÓRZEWIE

Jubilaci od ponad 60 lat mieszkają w Skórzewie fot. Zuzanna Kaczmarek

W Skórzewie odbył się jubileusz 60. rocznicy ślubu Państwa Ludwika i Sylwestra Błaszczak. Z tej okazji życzenia oraz gratulacje Jubilatom złożyli Wójt Gminy Dopiewo Sławomir Skrzypczak i Sołtys Skórzewa Paweł Bączyk.

Pani Ludwika pochodzi z Dąbrowy, a Pan Sylwester z Lusówka. Poznali się w Dąbrowie, podczas popularnych niegdyś potańcówek, czyli tzw. „zabaw na łące”. Od ponad 60 lat są mieszkańcami Skórzewa. Wspólnie wychowali czworo dzieci, doczekali się dziewięciorga wnuków oraz sześciorga prawnuków.

Państwo Błaszczakowie są aktywnymi członkami Klubu Seniora „Promyk”, działającego przy Gminnej Bibliotece Publicznej i Centrum Kultury w Dopiewie, chętnie uczestniczą w gminnych wydarzeniach i spotkaniach dla Seniorów.

Dostojnym Jubilatom składamy moc serdecznych życzeń, dużo zdrowia na kolejne wspólne lata.

Zuzanna Kaczmarek

WAŻNE TELEFONY

Urząd Gminy Dopiewo:

61 814 83 31, 61 814 80 92 (fax)

Straż Gminna w Dopiewie

(7:30-22:00): 512 457 977

Straż Pożarna: 998

Komenda Miejska Straży Pożarnej w Poznaniu: 61 82153 00

Policja: 997

Komisariat Policji w Dopiewie:

519 064 612, 61 841 32 30

Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie:

61 814 82 23

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dopiewie:

61 814 82 62

Centrum Usług Społecznych w Dopiewie:

61 814 80 20

Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Dopiewie:

61 814 82 31

Spółka Wodna w Dopiewie:

607 032 085

Pogotowie ratunkowe: 999

Pogotowie energetyczne: 991

Pogotowie gazowe: 992

Telefon Antysmogowy: 722 323 362

Pomoc doraźna i nocna dla Gminy Dopiewo (18.00-6.00)

Skórzewo, ul. Poznańska 131/3:

61 307 73 07

Pomoc Medyczna

Centrum Medyczne Dąbrówka:

535 404 099

Przychodnia Zespół Lekarzy Rodzinnych w Dopiewie:

61 814 83 21

Przychodnia Bonus w Skórzewie:

61 814 36 25

Dop Med Centrum Zdrowia:

455 501 509

Medklinika: 798 459 100

Centrum Usług Medycznych Dąbrówka:

510 963 049, 575 859 700

Redaktor Naczelny:

Michał Juskowiak

Materiały prasowe przyjmujemy w redakcji w godzinach pracy Urzędu Gminy w Dopiewie, pocztą tradycyjną i elektroniczną: czas@dopiewo.pl. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i adiacji nadesłanych tekstów i listów.

Zdjęcia na okładce:

Las w Żarnowcu,

fot. Mateusz Szymandera

Nakład: 14 000 egz.

Skład:

GWart Agencja Reklamowa

Grzegorz Wiza

os. Rzeczypospolitej 6, 63-200 Jarocin

tel. 609 807 095, biuro@gwart.pl

Druk:

Drukarnia Kolumb

ul. Kaliny 7, Chorzów

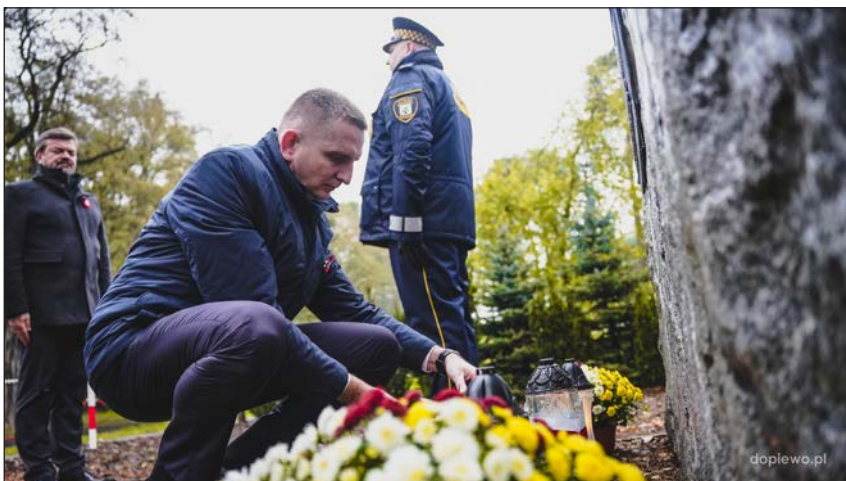
Za treść ogłoszeń nie odpowiadamy.

Prawa autorskie: Urząd Gminy Dopiewo

Wszelkie prawa zastrzeżone.

PROJEKT BUDŻETU NA 2026 ROK ZŁOŻONY

Październik i pierwsza połowa listopada były miesiącami intensywnej pracy nad projektem budżetu na 2026 rok. W ustawowym terminie przekazaliśmy razem z Panią Skarbnik ten dokument Regionalnej Izbie Obrachunkowej oraz Radzie Gminy Dopiewo. Projekt budżetu na 2026 rok zakłada wydatki na poziomie ponad 299 mln zł z czego prawie 60 mln zł planowane jest na inwestycje. Deficyt planowany jest na poziomie 300 tys. zł. Planujemy również zmniejszenie zadłużenia o kolejne 5 mln zł. Po przepracowaniu tego projektu przez Komisję Stałe Rady Gminy Dopiewo, uchwalenie budżetu powinno nastąpić na Sesji grudniowej.

Cały czas nie zwalniamy tempa w Gminie Dopiewo. W tym miesiącu podpisana została umowa na dofinansowanie z Ministerstwem Sportu i Turystyki w wysokości 2,5 mln zł na budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Skórzewie. Zawarta została również umowa na wykonanie inwentaryzacji infrastruktury odprowadzającej wody opadowe, gruntowe i roztopowe na terenie Gminy Dopiewo. Zestawienie w jednym dokumencie m.in. drenaży, kanałów, studni oraz innych urządzeń odprowadzających wody opadowe jest niezbędne w celu określenia sposobu i możliwości odprowadzania wód opadowych z dróg gminnych. Rozpoczęły

się w Skórzewie także prace związane z budową brakującego odcinka ul. Jaśminowej oraz dalszego odcinka promeny przy ul. Nad Potokiem. Niebawem powinny rozpocząć się również prace związane z budową oświetlenia ścieżki rowerowej od Szkoły Podstawowej nr 2 w Skórzewie w kierunku Dąbrówki.

Listopad to czas zadumy, refleksji i pamięci. W całej Polsce, a także w Naszej Gminie, to miesiąc, w którym szczególnie mocno odczuwamy więź z historią oraz z Tymi, którzy Swoją odwagą i poświęceniem przyczynili się do odzyskania przez Polskę Niepodległości. W tym roku tradycyjnie spotkaliśmy się przy Kwaterze Siedmiu Grobów w Lasach Zakrzewsko-Palędzkich, by wspólnie oddać hołd Bohaterom, którzy zginęli w walce o wolność. Obchody rozpoczęliśmy Mszą Świętą w intencji Ojczyzny. Następnie złożyliśmy wiązanki i oddaliśmy hołd Wszystkim Poległym

za Ojczyznę, w miejscach Pamięci na terenie Gminy Dopiewo. Uroczystości zakończyliśmy w Konarzewie, gdzie wysłuchaliśmy Koncertu Patriotycznego. Występy artystów przypomniały Nam, że patriotyzm to nie tylko słowa i symbole - to codzienna troska o wspólne dobro i lokalną społeczność. Cieszę się, że w uroczystościach biorą udział przedstawiciele wszystkich pokoleń.

Powoli wkraczamy też w świąteczny czas, który jest doskonałą okazją do spotkań z najbliższymi i wspólnego budowania atmosfery dobra. Serdecznie zapraszam Seniorów z Gminy Dopiewo na Wigilię Senioralną. Po raz drugi organizujemy wspólną wigilię, aby w jednym miejscu mogli spotkać się Seniorzy z całej Naszej Gminy. Będzie to wyjątkowa i zarazem kolejna okazja do integracji środowiska Seniorów - w poprzednim miesiącu świętowaliśmy Dopiewskie Dni Seniora. Takie wydarzenia są dla Nas okazją do tego, aby wyrazić wdzięczność Seniorom, za ich wkład w życie Gminy, za wszystkie lata pracy i aktywności społecznej.

W grudniu odbędzie się również Koncert Gwiazdkowy Gminy Dopiewo, który przygotowujemy z myślą o wszystkich Mieszkańcach, wspierających rozwój Naszej Wspólnoty poprzez codzienne zaangażowanie i odpowiedzialność obywatelską. To wydarzenie ma na celu nie tylko wprowadzenie Nas w świąteczny nastrój, ale również podkreślenie, że dzięki wspólnym działaniom, takim jak akcja "Bądź Git z Pit", możemy tworzyć Gminę nowoczesną, przyjazną i otwartą.

Wzorem ubiegłego roku, zapraszam Wszystkich Mieszkańców na wspólnie rozświetlanie choinek - w Skórzewie, Dąbrówce i Dopiewie. To chwile pełne radości, które przypominają, jak ważne jest pielęgnowanie tradycji i budowanie więzi międzyludzkich. Zachęcam Mieszkańców do uczestniczenia w tych wydarzeniach.

*Wójt Gminy Dopiewo
Sławomir Skrzyżczak*

APLIKACJA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY

Zachęcamy do pobrania i korzystania z aplikacji mMieszkaniec, w której znajdują się informacje o wydarzeniach w Gminie, trwających konsultacjach społecznych, budżecie Gminy oraz Dopiewskim Budżecie Obywatelskim.

Aplikacja pozwala na wysyłanie powiadomień bezpośrednio na telefony komórkowe. Dzięki temu Mieszkańcy mogą być na bieżąco z najważniejszymi informacjami z Gminy.

mMieszkaniec jest aplikacją bezpłatną, którą można pobrać ze sklepu Google oraz AppStore.

MSz

PADEREWSKI PRZYJEDZIE DO PAŁĘDZIA

Specjalny parowóz przyjedzie 26 grudnia na Dworzec Kolejowy w Pałędziu. To właśnie podczas II Dnia Świąt odbędą się główne uroczystości związane z obchodami 107. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego w Gminie Dopiewo.

Przyjazd Ignacego Jana Paderewskiego do stolicy Wielkopolski 26 grudnia 1918 roku wywołał duże poruszenie wśród mieszkańców miasta. Artysta mimo zakazu przyjechał do Poznania i z okna Hotelu Bazar wywołał poruszenie i był jedną z głównych inspiracji do rozpoczęcia walki o niepodległość.

Inscenizacje podróży Paderewskiego odbywają się od wielu lat, przed rokiem po raz pierwszy zorganizowana została w Pałędziu.

W tym roku po raz drugi specjalny parowóz „Mistrz Paderewski” wyruszy z Dworca Letniego w Poznaniu w kierunku Pałędzia o godz. 17:08 i po dziesięciu minutach podróży dojedzie na stację kolejową w Pałędziu. Tam odbywać się będą główne uroczystości.

Zanim jednak pociąg z kompozytorem oraz jego żoną Heleną przyjedzie do Pałędzia, na terenie dworca przygotowane będą atrakcje dla Mieszkańców, którzy nie będą brać udziału w przejeździe parowozu. Na miejscu będzie możliwość spotkania harcerzy oraz grupy rekonstrukcyjnej. Dodatkowo przygotowana będzie wystawa prac plastycznych pokazujących wizytę Paderewskiego w Pałędziu, które zostaną przygotowane przez dzieci z Gminy Dopiewo (szczegóły w ramce).

Wydarzeniu towarzyszyć będą liczne elementy symboliczne. W otoczeniu dworca pojawią się białe-czerwone iluminacje oraz kokardy powstańcze, a obecni Mieszkańcy będą mogli zaopatrzyć się w kotyliony. Najmłodsi uczestnicy przyjazdu „Mistrza Paderewskiego” w oczekiwaniu na parowóz będą mogli wziąć udział w warsztatach tworzenia pamiątkowych przypinek powstańczych.

Wśród zaplanowanych wydarzeń, w przestrzeni dworca, odbędzie się pre-

lekcja poświęcona roli Gminy Dopiewo w walkach powstańczych.

Tegoroczne obchody będą więc doskonałą okazją do tego, aby w niekonwencjonalny sposób spędzić II Dzień Świąt Bożego Narodzenia. „Mistrz Paderewski” po niespełna godzinnym pobycie w Pałędziu wróci do stolicy Wielkopolski. Odejście pociągu planowany jest na godz. 18:10. Na dworzec w Poznaniu parowóz przyjedzie o 18:30.

Mateusz Szymandera

Zapraszamy Dzieci i Młodzież z Gminy Dopiewo do przygotowania prac plastycznych ukazujących przyjazd Ignacego Jana Paderewskiego do Pałędzia. Wybrane prace zostaną wykorzystane podczas inscenizacji.

Prace można przysyłać w wersji elektronicznej na adres promocja@dopiewo.pl lub przynosić do budynku Urzędu Gminy Dopiewo, Referat Promocji przy ul. Leśnej 1C do piątku 12 grudnia.

NIECH ŻYJE POLSKA NIEPODLEGŁA

Podczas koncertu nie zabrakło narodowych barw oraz utworów patriotycznych
fot. Zuzanna Kaczmarek

Uroczysta msza święta w intencji ojczyzny, złożenie kwiatów w miejscach pamięci o lokalnych bohaterach oraz koncert patriotyczny odbyły się w ramach Gminnych Obchodów Narodowego Święta Niepodległości. Mieszkanki i Mieszkańcy Gminy Dopiewo po raz kolejny pokazali jak ważnym pojęciem jest dla nich patriotyzm.

Obchody Święta Niepodległości rozpoczęły się w Kwaterze Siedmiu Grobów w Lasach Zakrzewsko-Pałędzkich. To jedno z miejsc, gdzie w siedmiu mogiłach zbiorowych pochowane są ofiary terro-

ru hitlerowskiego z początku II Wojny Światowej. Po raz kolejny odbyła się tutaj msza święta, o której oprawę muzyczną zadbał Chór Bel Canto Gminy Dopiewo. Nie zabrakło hymnu narodowego, a także złożenia kwiatów pod tablicą pamiątkową.

- *Niepodległość nie kończy się na rocznicach. Objawia się w Naszym codziennym życiu. To codzienna troska o Naszą Wspólnotę, wzajemny szacunek oraz zaangażowanie w losy Naszej Małej Ojczyzny. Widać to, gdy pielęgnujemy Miejsca Pamięci - mówił podczas uroczy-*

stości Wójt Gminy Dopiewo, Sławomir Skrzypczak.

I właśnie wspomniane miejsca pamięci odwiedziły po zakończeniu uroczystości delegacje złożone z sołtysów, radnych oraz przedstawicieli Urzędu Gminy Dopiewo, a także mieszkańców. Kwiaty złożone zostały nie tylko w Kwaterze Siedmiu Grobów, ale także pod pomnikiem upamiętniającym więźniów i jeńców obozu pracy w Gołuskach, głazem Powstańców Wielkopolskich z Więckowicach, tablicą pamiątkową oraz głazem przy Urzędzie Gminy Dopiewo oraz głazem poświęconym ppłk. Andrzejowi Kopie w Trzcielinie.

Popołudniu w sali widowiskowej w Konarzewie już po raz drugi odbył się koncert patriotyczny. Zaczął się występ Orkiestry Dętej Gminy Dopiewo, której towarzyszyły Mażoretki Gminy Dopiewo, które uświetniły występ flagami narodowymi.

Kulminacyjnym punktem koncertu był występ Zespołu Wokalno-Aktorskiego Sonanto. Po zakończeniu na wszystkich gości czekał słodki poczęstunek. W Wielkopolsce nie mogło zabraknąć rogali świętomarcińskich, czyli symbolu jednoznacznie kojarzącego się z 11 listopada.

Mateusz Szymandera

POWSTANIE PROJEKT SERWISÓWKI

Przebudowa drogi serwisowej jest jednym z elementów długofalowej koncepcji budowy Drogi Wzdłuż Torów fot. Zuzanna Kaczmarek

Umowę na przygotowanie dokumentacji projektowej przebudowy i rozbudowy drogi serwisowej w Dąbrówce podpisał we wtorek 21 października Wójt Gminy Dopiewo, Sławomir Skrzypczak.

W ramach zadania wykonana zostanie dokumentacja pozwalająca na przebudowę i rozbudowę istniejącej drogi serwisowej o długości ok. 1,5 km, która połączy planowaną Drogę Wzdłuż Torów z ul. Poznańską w Skórzewie. Planuje się jezdnię o szerokości 7 metrów z nawierzchnią bitumiczną. Projekt uwzględnia przygotowanie drogi dla pieszych i rowerów z odwodnieniem i oświetleniem. Dodatkowo w ramach projektu droga zostanie wyposażona m.in. w ławki oraz kosze na śmieci. Dzięki umowie uzyskana zostanie ostateczna decyzja zezwalająca na realizację inwestycji drogowej oraz prowadzenie nadzoru autorskiego.

Wykonawcą będzie firma Axial Sp. z o.o. z Poznania. Koszt zadania wyniesie

blisko 190 tys. złotych, a czas na jego realizację wyniesie trzynaście miesięcy.

Projekt pozwoli dalej rozwijać budowę Drogi Wzdłuż Torów. Od sierpnia trwają prace związane z budową odcinka od ul. Kolejowej do ul. Widok w Dąbrówce. Ten fragment drogi powstanie do końca maja 2026 roku. W międzyczasie projektowane są kolejne odcinki - od ul. Widok do ul. Polnej w Dąbrówce oraz od ul. Leśnej w Pałędziu do ul. Jesionowej w Dopiewcu. Podpisana umowa na przygotowanie projektu drogi serwisowej jest kolejnym elementem tej inwestycji.

Dzięki temu Gmina Dopiewo będzie mogła ubiegać się o kolejne dofinansowania. Obecnie dofinansowana jest budowa odcinka od ul. Kolejowej do ul. Widok w Dąbrówce z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2025.

Mateusz Szymandera

DWIE DROGI W SKÓRZEWIE

Na ul. Jaśminowej wybudowane zostanie brakujące 70 metrów ulicy fot. Mateusz Szymandera

Umowę na budowę dwóch brakujących odcinków inwestycji drogowych w Skórzewie podpisał w piątek 30 października Wójt Gminy Dopiewo, Sławomir Skrzypczak.

Za budowę 70 metrowego odcinka ul. Jaśminowej odpowiedzialna będzie firma Iveston z Obornik. W ramach zadania wykonane zostaną roboty drogowe oraz kanalizacja deszczowa. Koszt prac wyniesie 260 tys. złotych.

Powstanie też ponad 260 metrowy fragment promenady pieszo-rowerowej ul. Nad Potokiem na odcinku od ul. Truskawkowej do ul. Rumiankowej. Zadanie zrealizuje firma Roboty Ziemne i Melioracyjne Jakub Dowhan z Dopiewa, a jego koszt wyniesie ponad 370 tys. złotych.

Zakończenie prac przewidziano na koniec grudnia 2025 roku.

Mateusz Szymandera

Na ul. Nad Potokiem powstanie fragment promenady pieszo-rowerowej fot. Mateusz Szymandera

KRYTERIA PLANU BUDOWY DRÓG

Opracowanie pomoże stworzyć Plan Budowy Dróg Gminy Dopiewo fot. Mateusz Szymandera

Do 2 grudnia potrwać konsultacje dotyczące propozycji kryteriów oceny niezbędnych w celu przygotowania Planu Budowy Dróg. Opracowanie, którego przygotowanie trwało przez kilka miesięcy określa priorytety dotyczące realizacji inwestycji drogowych na terenie Gminy Dopiewo.

W konsultacjach można wziąć udział wypełniając formularz na stronie internetowej dopiewo.konsultacjejst.pl, wysyłając lub przynosząc uwagi w formie pisemnej do Biura Obsługi Klienta Urzędu Gminy Dopiewo w godzinach pracy Urzędu.

Red.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

Regularnie przeprowadzane są konsultacje społeczne w Gminie Dopiewo dotyczące inwestycji, prawa lokalnego i innych ważnych spraw dotyczących Mieszkańców. W tym roku odbyły się 23 konsultacje.

Śledź je na bieżąco na stronie dopiewo.konsultacjejst.pl.

DOFINANSOWANIE NA BUDOWĘ HALI

Budowa obiektu planowo zakończyć ma się w maju 2026 roku
fot. Zuzanna Kaczmarek

Na terenie hali Minister Sportu i Rekreacji Jakub Rutnicki przekazał Wójtowi Gminy Dopiewo Sławomirowi Skrzypczakowi decyzję o przyznaniu dofinansowania fot. Mateusz Szymandera

Ministerstwo Sportu i Turystyki przyznało 2,5 mln zł dofinansowania na budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Ignacego Jana Paderewskiego w Skórzewie. Postęp prac budowlanych sprawdzili podczas wizyty 17 listopada Minister Sportu i Turystyki Jakub Rutnicki oraz Wójt Gminy Dopiewo Sławomir Skrzypczak.

Gmina Dopiewo znalazła się na liście beneficjentów pierwszego częściowego rozstrzygnięcia Programu rozwoju infrastruktury sportowej w województwach. Celem programu realizowanego przez ministerstwo jest wspieranie moder-

nizacji i budowy obiektów sportowych w Polsce. Zgodnie z założeniami jest on finansowany w trzech etapach - środki Samorządu Województwa Wielkopolskiego (do 30% wartości kosztów kwalifikowalnych), środki Ministerstwa Sportu i Turystyki (do 30% kosztów) oraz min. 40% to środki własne samorządu terytorialnego.

W ramach I etapu programu, 29 maja Zarząd Województwa Wielkopolskiego rozstrzygnął nabór wniosków do Programu rozwoju infrastruktury sportowej w Województwie Wielkopolskim, poprzez przyjęcie listy rankingowej, na której

Gmina Dopiewo znalazła się wśród zadań rekomendowanych do dofinansowania z kwotą 2,5 mln zł.

Umożliwiło to ubieganie się o wspomniane wcześniej dofinansowanie ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki, również w kwocie 2,5 mln zł. Tym samym Gmina na wnioskowane zadanie pozyskała łącznie 5 mln zł. Planowany całkowity koszt budowy tylko hali sportowej wynosi ponad 10 mln. zł.

Michał Juskowiak

OBOWIĄZKI W TRAKCIE SEZONU GRZEWczego

Wraz z nadejściem chłodniejszych dni rozpoczyna się nowy sezon grzewczy. Straż Gminna w Dopiewie przypomina mieszkańcom o obowiązujących przepisach Uchwały Antysmogowej dla województwa wielkopolskiego, które regulują sposób ogrzewania domów oraz rodzaje dopuszczonych urządzeń i paliw. Celem przepisów jest poprawa jakości powietrza i ograniczenie emisji szkodliwych pyłów.

Zgodnie z uchwałą, do 1 stycznia 2024 roku należało zlikwidować wszystkie piece bezklasowe, tzw. kopciuchy. Do 1 stycznia 2026 roku należy dostosować kominki, piece kaflowe i kozy, które nie spełniają wymogów ekoprojektu lub mają sprawność poniżej 80 procent.

Kolejny termin to 1 stycznia 2028 roku. Do tego czasu należy wymienić kotły klasy 3 i 4 na urządzenia spełniające wymogi co najmniej klasy 5 lub ekoprojektu. Kotły klasy 5 zainstalowane przed wejściem w życie uchwały mogą być użytkowane do końca swojej żywotności. Wszystkie nowe urządzenia grzewcze montowane po wejściu w życie uchwały

muszą spełniać wymagania ekoprojektu (Ecodesign). Przepisy obejmują również kominki, kozy i inne urządzenia na drewno. Dozwolone jest użytkowanie jedynie tych, które spełniają wymagania ekoprojektu lub mają sprawność cieplną co najmniej 80 procent oraz są wyposażone w urządzenia ograniczające emisję pyłu, takie jak filtr lub elektrofiltr.

Kominki niespełniające tych wymagań można używać wyłącznie w sytuacjach rekreacyjnych lub awaryjnych, na przykład podczas braku prądu. Przypominamy również, że nie wolno spalać odpadów komunalnych, w tym plastiku, gumy, mebli, tkanin czy opakowań po farbách i lakierach.

Zabronione jest również używanie węgla brunatnego i paliw z jego domieszką, mułów oraz flotokonzentratów węglowych, a także drewna o wilgotności powyżej 20 procent. Drewno powinno być sezonowane przez minimum dwa lata i przechowywane w suchym miejscu. Nieprzestrzeganie zasad Uchwały Antysmogowej może skutkować mandatem do 500 złotych, a w przypadku

odmowy jego przyjęcia – wnioskiem do sądu i grzywną do 5 tysięcy złotych. Osoby łamiące przepisy mogą zostać zobowiązane do wymiany źródła ciepła na zgodne z przepisami. Straż Gminna w Dopiewie prowadzi regularne kontrole pieców i palenisk.

Funkcjonariusze mają prawo pobierać próbki popiołu do badań oraz sprawdzać dokumentację źródła ciepła. Kontrole odbywają się zarówno planowo, jak i na podstawie zgłoszeń mieszkańców. Numer antysmogowy, pod który można zgłaszać nieprawidłowości, to 722 32 33 62.

Czyste powietrze zaczyna się w naszych domach. Wymiana starego pieca na ekologiczne źródło ciepła to nie tylko wymóg prawa, ale także inwestycja w zdrowie i bezpieczeństwo całej społeczności. Działajmy wspólnie dla czystego powietrza i zdrowej przyszłości naszej gminy.

Adam Półtoraczyk
Komendant Straży Gminnej
w Dopiewie

SZUKAMY FILARÓW I TALENTU

Gala Nagród Wójta Gminy Dopiewo odbędzie się w pierwszym kwartale 2026 roku.
fot. Mateusz Szymandera

Do 31 grudnia można zgłaszać kandydatów do Nagród Gminy Dopiewo „Dopiewski Filar” oraz „Dopiewski Talent” im. Adriana Napierały Wójta Gminy Dopiewo w latach 2014-2020. Wyróżnienia zostaną wręczone podczas gali, która odbędzie się w pierwszym kwartale 2026 roku.

„Dopiewskie Filary” przyznawane są od 2017 roku w trzech kategoriach - animator, ambasador oraz super-filar. To nagrody dla osób, które swoją działalnością, dorobkiem i osiągnięciami, przyczyniają się do integracji gminnych środowisk (animator), propagowania dobrego imienia gminy (ambasador) lub za całokształt dotychczasowych dzia-

łań i dawanie wzoru do naśladowania (super-filar).

Do tej pory otrzymały je 23 osoby. W tym roku wyróżnienia otrzymali Edward Dorna w kategorii super-filar, strażak z Ochotniczej Straży Pożarnej w Zakrzewie, który działa w strukturach jednostki od ponad 73 lat oraz w kategorii animator instruktorka Zumby, Karolina Kuźlak.

Nagrody „Dopiewskiego Talentu” im. Adriana Napierały Wójta Gminy Dopiewo w latach 2014-2020 są przyznawane od 2022 roku. To wyróżnienie dla osób do 26. roku życia, których talent, wiedza lub osiągnięcia wykraczają poza lokalną skalę i mają znaczenie regionalne, krajowe oraz międzynarodowe. W tym roku statuetkę w tej kategorii otrzymał kierowca kartingowy, Antoni Kosiba.

Formularze zgłoszeniowe są dostępne na stronie internetowej Urzędu Gminy Dopiewo. Zgłoszenia kandydatów należy składać w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Gminy Dopiewo przy ul. Leśnej 1c.

Mateusz Szymandera

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK DO LGD „ŹRÓDŁO”?

W czerwcu 2025 zakończyliśmy pierwsze rozdanie środków z naszego budżetu. Do biura wpłynęło ponad 80 wniosków na różne działania, z różnych funduszy. Nie były to jednak wszystkie środki, którymi dysponujemy. W roku 2026 mieszkańcy gmin Buk, Dopiewo, Komorniki i Stęszew będą mogli ponownie ubiegać się o dofinansowanie swoich pomysłów w ramach naborów ogłaszanych przez Lokalną Grupę Działania „Źródło”. Wsparcie z naszych środków jest możliwe dzięki funduszom unijnym: Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), Europejskiego Funduszu Społecznego + (EFS+) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Twoje działania muszą być zgodne z Lokalną Strategią Rozwoju (LSR), która wskazuje, jakie typy projektów mogą otrzymać wsparcie. W naszym stowarzyszeniu mamy cztery cele: rozwój funkcji rekreacyjnych, kulturalnych oraz turystycznych, wzrost aktywności gospodarczej społeczności lokalnej, rozwój obszaru z wykorzystaniem lokalnych zasobów oraz wyrównywanie szans rozwojowych.

Zanim napiszesz wniosek skonsultuj swój pomysł z pracownikami biura

LGD „Źródło”. Pomogą oni ocenić, czy projekt wpisuje się w program, z którego funduszu najlepiej skorzystać, jakie dokumenty będą wymagane oraz jakie są terminy i kryteria oceny.

Aby złożyć wniosek potrzebne będą m.in. profil zaufany, numer ewidencji producenta (jeśli ubiegasz się o środki z WPR) oraz przygotowany opis projektu, cele, harmonogram, budżet oraz biznesplan.

Wniosek należy wypełnić i wysłać w systemie elektronicznym. 14 dni przed rozpoczęciem przyjmowania wniosków na stronie LGD pojawi się ogłoszenie o naborze, a w nim Regulamin naboru i niezbędne załączniki.

Przed rozpoczęciem naboru biuro LGD zorganizuje spotkania informacyjno-szkoleniowe, na których wyjaśni kto może ubiegać się o środki, wytłumaczy, jak zalogować się do systemu i wypełnić wniosek.

Nabory ogłaszane przez LGD trwają zwykle od 14 do 30 dni. Informacje o naborze znajdziesz na stronie internetowej LGD w zakładce „konkursy”.

Wniosek należy złożyć przez Platformę Usług Elektronicznych ARiMR (w przypadku wniosków z Planu Strate-

gicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej) lub przez LSI w przypadku pozostałych funduszy. Harmonogramy naborów są zamieszczane na stronie www.lgdzrodlo.pl w zakładce Konkursy.

Przygotowana dokumentacja przechodzi przez fazę oceny formalnej oraz merytorycznej. Najlepiej ocenione wnioski trafiają na listę rankingową i są przekazywane do Urzędu Marszałkowskiego, który podejmuje ostateczną decyzję o przyznaniu dofinansowania.

Marta Kubiak
Stowarzyszenie Lokalna
Grupa Działania „Źródło”

7 KROKÓW DO SUKCESU:

1. Zapoznaj się z Lokalną Strategią Rozwoju (LSR)
2. Skonsultuj pomysł z biurem LGD
3. Sprawdź, z którego funduszu możesz skorzystać (WPR+EFS+, EFRR)
4. Zgromadź dokumenty, pozyskaj numer EP z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
5. Przygotuj i złóż wniosek w systemie
6. Czekaj na ocenę i obserwuj listy rankingowe
7. Po pozytywnej decyzji – podpisz umowę i realizuj projekt!

Fundusze Europejskie
dla Wielkopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAMY NOWEGO PARTNERA

Z przyjemnością wziąłem udział w obchodach 25-lecia Stowarzyszenia „Promyk”. To organizacja, która od ćwierć wieku zmienia życie wielu osób, w tym mieszkańców naszej gminy, na lepsze.

Z ogromną satysfakcją obserwuję działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Konarzewie, gdzie każdego dnia odbywają się zajęcia aktywizujące, rozwijające, a także i dające przestrzeń do odkrywania pasji i talentów. Widząc, jak wiele radości uczestnicy czerpią ze wspólnych projektów, nie mam wątpliwości, że właśnie takie inicjatywy budują silne, solidarne społeczności.

Cieszę się, że mieszkańcy naszej gminy mają dostęp do tak wszechstronnej formy wsparcia. Dzięki „Promykowi” osoby z niepełnosprawnościami mogą pełniej uczestniczyć w życiu społecznym i budować swoją niezależność. Jeszcze raz gratuluję jubileuszu i życzę kolejnych lat pełnych sukcesów, inspiracji i energii do działania.

Ruszył nabór wniosków do Nagrody Starosty Poznańskiego za 2025 r. To wyróżnienie, które od lat trafia do tych, którzy realnie zmieniają nasze otoczenie na lepsze. Zachęcam Państwa do zgłaszania osób, organizacji i firm, które zasługują na uznanie. Być może to sąsiad, który od lat prowadzi lokalną fundację, niosącą pomoc potrzebującym, a może firma, która wspiera społeczność i tworzy miejsca pracy? Nagroda może być właśnie dla nich.

W tym roku, podobnie jak w poprzednich edycjach, wnioski przyjmujemy w trzech kategoriach: „Inicjatywy obywatelskie”, „Przedsiębiorczość” oraz „Organizacje pozarządowe”. Na zgłoszenia czekamy do 30 listopada 2025 r., a wszystkie potrzebne formularze oraz szczegóły znajdują się na stronie: www.powiat.poznan.pl

Miło mi przekazać, że powiat poznański został wyróżniony podczas samorządowego Forum Kapitału i Finansów

w Katowicach. Doceniono nas za wdrożenie systemu opłat z wykorzystaniem kodów QR w Starostwie Powiatowym w Poznaniu. To rozwiązanie, które realnie ułatwia życie mieszkańcom, także tym z gminy Dopiewo, pozwalając szybko i bezpiecznie realizować płatności bezgotówkowe za sprawy urzędowe. Cieszę się, że nasz powiat jest postrzegany jako nowoczesny, innowacyjny i przyjazny. Wprowadzamy rozwiązania, które oszczędzają czas i są po prostu wygodne.

Powiat poznański zyskał nowego partnera samorządowego. Został nim powiat kłodzki. Podpisana umowa otwiera przed nami wiele możliwości, od wspólnych inicjatyw edukacyjnych i projektów administracyjnych, po działania integrujące społeczności lokalne. To kolejny krok w budowaniu sieci współpracy i dzielenia się doświadczeniami.

Ziemia kłodzka to wyjątkowy region, pełen walorów turystycznych, pięknych krajobrazów i ciekawych ludzi. Wierzę, że to partnerstwo przyniesie konkretne efekty – zarówno dla naszych samorządów, jak i mieszkańców.

*Tomasz Łubiński
Wicestarosta Poznański*

KAMIZELKI DLA PIERWSZOKLASISTÓW

Pierwsze tygodnie roku szkolnego to już tradycyjnie czas na akcję profilaktyczną „Widoczny znaczy bezpieczny w powiecie poznańskim”, której celem jest zwiększenie bezpieczeństwa

pieszych i rowerzystów. Ponad 700 kamizelek odblaskowych trafiło do pierwszoklasistów w gminie Dopiewo. Inauguracja tegorocznej edycji, w naszej gminie, miała miejsce w Szkole Podstawowej im. Astrid Lindgren w Dąbrowie, gdzie policjanci oraz przedstawiciele samorządu spotkali się z uczniami, przypominając o zasadach poruszania się po drogach po zmroku. Podobne akcje odbyły się także w pozostałych gminnych szkołach podstawowych.

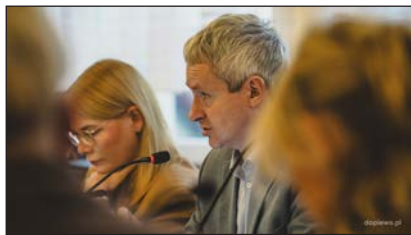
Uczestnicy akcji otrzymali kamizelki, które pomagają być dobrze widocznym dla kierowców już z odległości 150 metrów. W powiecie poznańskim szczególny nacisk położono na bezpieczeństwo w tym względzie najmłodszych uczestników ruchu drogowego. W szkołach zorganizowano krótkie pogadanki

i mini-quizy wiedzy o bezpieczeństwie. Funkcjonariusze podkreślali, że nawet niewielki odblask może uratować życie i zachęcali dzieci do realnego używania kamizelek, szczególnie w czasie kiedy dzień jest znacznie krótszy. To także duża odpowiedzialność rodziców i opiekunów, aby zadbali o to, żeby kamizelki nie spoczęły głęboko w szufladzie, ale stały się tarczą, która może uratować życie.

Akcja „Widoczny znaczy bezpieczny” odbywa się już po raz 24. Jest najlepszym przykładem, że wspólne działania samorządu powiatu, szkół, policji, straży gminnej i społeczności lokalnej przynoszą realne efekty podnosząc świadomość i bezpieczeństwo na drogach.

*Paweł Jazy
Członek Zarządu
Powiatu Poznańskiego*

XVIII SESJA RADY GMINY

Radny Gminy Krzysztof Kołodziejczak (po lewej) oraz Kierownik Referatu Ochrony Środowiska Zbigniew Kobiela i Kierownik Referatu Planowania Przestrzennego Remigiusz Hemmerling (po prawej) fot. Michał Juskowiak

Rada Gminy Dopiewo obradowała podczas XVIII sesji, która odbyła się 27 października w strażnicy w Dopiewie.

Radni przyjęli uchwałę dotyczącą pomocy finansowej dla Powiatu Poznańskiego w sprawie prowadzenia izby wytrzeźwień. Ponadto przyjęli uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy z operatorem na świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej na terenie Gminy Dopiewo, a także przyjęli uchwałę w sprawie

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Dopiewcu, Dopiewie, Gołuskach, Konarzewie, Skórzewie i Zakrzewie.

Radni wprowadzili zmiany w budżecie Gminy Dopiewo na 2025 rok oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2025–2034, dostosowując je do aktualnych potrzeb i planów inwestycyjnych.

W sesji wzięło udział 21 Radnych.

Michał Juskowiak

OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Dopiewo informuje o przystąpieniu do sporządzenia MPZP dla terenów:

1. Dopiewo - w rejonie ul. Ogrodowej i Młyńskiej – zmiana,
2. Gołuski – w rejonie ul. Ks. J. Łaskowskiego,
3. Konarzewo – w rejonie ul. Miodowej i Spadziowej,
4. Skórzewo – w rejonie ul. Poznańskiej, dla działek o nr ewid. 4/21 i 4/22 – zmiana,
5. Zakrzewo – w rejonie ul. Długiej, Strumykowej i drogi ekspresowej S11.

Wnioski do projektów planów można składać w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 grudnia 2025 r.

Dodatkowe informacje można znaleźć w BIP lub poprzez kontakt z pracownikami referatu planowania przestrzennego UG Dopiewo planowanie@dopiewo.pl

Katarzyna Nowak

Referat Planowania Przestrzennego

PRZEWODNICZĄCY Z WIZYTĄ W BRUKSELI

W dniach od 14 do 17 października br. uczestniczyłem w wizycie studyjnej w Brukseli w ramach partnerstwa Wielkopolska - Bretania, reprezentując Gminę Dopiewo.

W spotkaniu uczestniczyli samorządowcy z sześciu gmin wielkopolskich (Dopiewo, Wierzbinek, Kwilcz, Książ Wlkp., Przygodzice, Grodzisk Wlkp.) oraz z sześciu gmin bretońskich, w tym z Naszej Gminy Partnerskiej – Maen-Roch, pod przewodnictwem Josepha

Menard, prezydenta Stowarzyszenia Bretania - Polska.

Program obejmował wiele spotkań w Parlamencie Europejskim. W trakcie nich rozmawialiśmy o gospodarce o obiegu zamkniętym i produktach zrównoważonych, bezpieczeństwie i współpracy europejskiej, polityce rolnej czy współpracy z Europejskim Komitetem Regionów. Nie zabrakło także rozmów o kwestiach związanych ze środowiskiem, klimatem i bezpieczeństwem żywnościowym.

Podczas wizyty studyjnej rozmawialiśmy także z europosłami m.in. z Krzysztofem Hetmanem i Isabelle Le Callennec.

Piotr Dziembowski

Podczas wyjazdu Przewodniczący Rady Gminy Dopiewo Piotr Dziembowski miał okazję spotkać się z przedstawicielami gminy partnerskiej Maen Roch z Francji fot. Archiwum Piotra Dziembowskiego

NIE TYLKO POLOWANIA

Na początku listopada Koło Łowieckie „Wilk” rozpoczęło polowania w Lasach Zakrzewsko-Palędzkich. Obligują je do tego przepisy dotyczące zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Rozmawiamy z przedstawicielami organizacji Romanem Walichem i Szymonem Hultajskim.

Czy wiemy jaka jest populacja dzików na terenie Gminy Dopiewo?

Szymon Hultajski: - Opieramy się tylko na danych z odstrzału i inwentaryzacji. W tym roku, do października odstrzeliliśmy 68 zwierząt, z których 50 z powodów sanitarnych. Dzik jest bardzo trudny do inwentaryzacji. Możemy jedynie oszacować te liczby na podstawie zdjęć i filmików. Przypuszczamy, że jest to ok. 100 zwierząt.

Kilka miesięcy temu uczestniczyli Panowie w spotkaniu z Radnymi Gminy Dopiewo.

Roman Walich: - Tak, dlatego, że to bardzo ważny temat, ale i duży problem. Mieszkańcy też pytają, co można zrobić, żeby dziki nie pojawiały się blisko domów. W przypadku takich miejscowości jak Dąbrowa, Dąbrówka czy Skórzewa to bardzo trudne. Bliska obecność lasów powoduje, że te zwierzęta z łatwością przemieszczają się w poszukiwaniu pożywienia, którego brakuje im w naturalnym środowisku. To zwierzęta, które bardzo łatwo asymilują się z otoczeniem, a jeśli mieszkańcy je dokarmiają, to ułatwia ten proces.

Szymon: - Pracujemy nad tym, żeby dziki nie pojawiały się na ulicach. Grodzimy, stosujemy pasy zaporowe, żeby zatrzymać dziki w lasach. Do tego działamy ze środkami chemicznymi i mechanicznymi, które kosztują nas ok. 50 tys. zł rocznie. Niestety sami uczymy je, gdzie będzie pożywienie.

Gdzie jest to największy problem?

Roman: - W Dąbrówce byliśmy na interwencji, gdzie dziki zniszczyły cały ogród. Przyjechaliśmy na miejsce, które było blisko lasu. Okazało się, że

tuż za płotem, od strony lasu, był kompostownik. Dla zwierząt to najlepsze, co możemy im zrobić. Traktują takie miejsca jak stołówkę.

Szymon: - Dzik szuka miejsc, w których będzie łatwy dostęp do pożywienia. Wiele osób zdaje sobie z tego sprawę i zwraca uwagę na to, gdzie i jak wyrzuca śmieci. Zawsze jednak znajdzie się jeden sąsiad, który to ignoruje.

Roman: - W przypadku Skórzewa, w środku wsi mamy pole kukurydzy. Dzik tam przechodzi. Nie możemy z tym nic zrobić. Nie możemy zastosować środków odstraszających, ponieważ zawierają mocne środki chemiczne, a mówimy o miejscach, w których mieszka wiele dzieci. Nie możemy też odłowić tych dzików.

Dlaczego?

Szymon: - Ponieważ znajdują się na terenie występowania afrykańskiego pomoru świń. Nie można takich zwierząt przenieść w inne miejsce, bo przenosiłbyśmy chorobę. Są dwie możliwości. Albo usypiamy takie zwierzęta, co mogą zrobić firmy prywatne i kosztuje dużo albo pozwalamy dzikom funkcjonować. Staramy się jednak swoim działaniem minimalizować ich oddziaływanie na społeczność.

Roman: - Tam, gdzie możemy stosujemy środki chemiczne i mechaniczne. Największe możliwości mamy w lesie, gdzie tworzymy poletka zaporowe, siejemy kukurydzę i zostawiamy ją tam, żeby przyciągnąć dziki w konkretne miejsca. Zależy nam na tym, żeby dziki tam zostały, nie wychodziły na pola rolników i nie wyrządzały na nich szkód.

Warto dodać, że jako koło łowieckie w przypadku problemów z dzikami pomagacie też mieszkańcom.

Roman: - Mieszkańcy dzwonią i zgłaszają się do nas z prośbą o pomoc. Ostatnio pojechaliśmy pomóc mieszkańcowi w Dąbrowie, który miał problem z dzikami. Dzwonił po kilku dniach i przyznał, że przestały się pojawiać. Innemu mieszkańcowi pomogli-

śmy w stworzeniu siatki ogradzającej jego pole. Robimy to ze środków, które pochodzą tylko z naszych składek członkowskich.

Szymon: - Musimy też pamiętać o tym, że staramy się zapobiegać, ale nie zawsze będzie to możliwe. Dzik przyzwyczaił się do zapachu człowieka. Przyrost naturalny dzik na naszych terenach wynosi do 400 proc. W skali roku. Łagodne zimy oraz brak naturalnych zagrożeń nie pomagają. Należy zdać sobie sprawę, że dokarmiając dziki nasilamy problem. Dzisiaj mamy na terenie Skórzewa 10 dzików, w przyszłym roku może być ich 40.

Jak staracie się zarządzać populacją dzików?

Szymon: - Niestety, choć brzmi to brutalnie, odstrzał jest najskuteczniejszą formą zmniejszenia populacji dzików. Ze względu na występowanie na naszym terenie ASF możliwości odłowu są bardzo ograniczone. Na tę chwilę odłowienie dzika wiąże się z jego uspieniem do czego zobowiązują nas przepisy sanitarne. Jeśli nie będziemy polować, to za chwilę zamiast 100 dzików możemy mieć ich 800. Wtedy problem będzie zdecydowanie poważniejszy.

Roman: - W przeszłości funkcję naturalnej selekcji pełniła zima. Teraz jednak dużo więcej zwierząt przeżywa. Nie tylko my jednak borykamy się z takimi problemami. Dotyczą one też innych obwodów, na których działają nasi koledzy. W zasadzie wszystkie obwoły podmiejskie mają taki sam problem.

Szymon: - Trzeba powiedzieć wprost, że polowania to jedyna skuteczna forma zarządzania populacją dzików. Nawet jeśli czysto hipotetycznie ustawimy 40 odłowni i wywieziemy 300 dzików, to nie możemy tego zrobić ze względu na chorobę. Zresztą nawet gdyby było to możliwe, to nikt się na to nie zgodzi, bo to przerywanie „problemu” w inne miejsce.

Wasze zadanie nie jest łatwe.

Szymon: - Warto, żeby to wy-

Dziki na terenach zaludnionych poszukują pożywienia
fot. Wikipedia Commons

brzmiało, że nasza działalność polega na zarządzaniu gospodarką łowiecką dużego i mocno zurbanizowanego terenu. Staramy się, aby nasze działania w jak najmniejszym stopniu kolidowały mieszkańcom w spędzaniu ich czasu w lesie. Współpracujemy z Nadleśnictwem Konstantynowo i Strażą Gminną. Staramy się sobie pomagać na tyle, na ile jest to możliwe.

Roman: - My przede wszystkim staramy się zapobiegać. Zabezpieczamy posesje mieszkańców, którzy się do nas zgłaszają z prośbą o pomoc. Stosujemy różne środki, które możemy stosować, ale też nie będziemy w gęstej zabudowie stosować np. pirotechniki. Wiemy, że mieszkają tam ludzie i nie chcemy im przeszkadzać. Polowanie to odsetek naszej działalności.

W wielu miejscach w Gminie myśliwi mają niewielkie pole manewru.

Roman: - Przede wszystkim w Skórzewie, gdzie jedynym miejscem do polowania znajduje się w okolicy oczyszczalni ścieków. Ustawa o prawie łowieckim obowiązuje nas do tego, żeby polować co najmniej 150 metrów od zabudowań, a ta w wielu miejscowościach Gminy Dopiewo jest porozrzucana. W Pałędziu mamy dom, 300 metrów dalej kolejny. To powoduje, że w takich miejscach nie można polować. W zasadzie ta działalność ogranicza się głównie do lasu.

Szymon: - Warto podkreślić, że w naszym kole działa dwanaście osób i znamy ten las jak własną kieszeń. Polowania przeprowadzamy w środku tygodnia, gdy większość osób jest w pracy. Moglibyśmy, ale nie robimy tego w weekend, żeby mieszkańcy mogli bezpiecznie korzystać z lasu. W trakcie trwania polowania las jest oznaczony i przy każdym wejściu do lasu znajdują się tablice informacyjne. Robimy to kilka razy w roku i przez kilka godzin. Oczywiście w sposób bezpieczny.

Poza polowaniami i zapobieganiem, często wasza rola ogranicza się do obserwacji tego, co się dzieje.

Roman: - Nie, ponieważ staramy się też edukować społeczeństwo. To bardzo ważne, żeby ludzie wiedzieli, że nie należy dokarmiać tych zwierząt. Mamy wrażenie, że nie wszyscy rozumieją, że to naprawdę poważny problem. Stwarzamy tym zwierzętom świetne warunki do rozwoju.

Szymon: - Powinno też wybrzmieć to, że mówimy o dzikim zwierzęciu, które może stwarzać poważne zagrożenie. Gdy zauważymy dziką, to nie wiemy, czy nie jest ranna, a wtedy będzie się bronić i może zaatakować. W literaturze łowieckiej wiele lat temu pisano, że to zwierzę zdecydowanie niebezpieczniejsze od niedźwiedzia.

Jak więc się zachować, gdy je zobaczymy?

Szymon: - Unikać i nie podchodzić. Uczulać dzieci, żeby nie podchodziły, bo to nie jest „ładna świnka”. Jeśli spotkamy na ulicy, to należy przejść na drugą stronę. Nie wchodzić im w drogę. Nie prowokować. Wtedy jest szansa, że nic się nie stanie.

rozmawiał Mateusz Szymandera

ŚRODKI NA DZIKI

Straż Gminna informuje o rozmieszczeniu środka odstraszającego dziki w miejscowościach Dąbrowa i Skórzewo.

W wyznaczonych punktach Straż Gminna umieści saszetki z materiałem nasączonym preparatem, które są zawieszane na wysokości ok. 1 metra w odległości 20 metrów. Stosowany środek imituje woń drapieżnika i jest bezpieczny dla ludzi, zwierząt domowych i środowiska. Nie zawiera toksyn ani substancji szkodliwych.

Preparat ma ograniczyć wizyty zwierząt, szczególnie na obszarach, gdzie zwierzęta powodują szkody.

Działanie ma charakter testowy i prewencyjny. Na ich podstawie Straż Gminna oceni skuteczność środka w lokalnych warunkach.

Adam Półtoraczyk
 Komendant Straży Gminnej

PRZYPOMINAMY O ODŚNIEŻANIU

Mając na uwadze pogorszenie warunków atmosferycznych, w tym również obfite opady śniegu, przypominam mieszkańcom gminy o obowiązkach właścicieli nieruchomości w zakresie odśnieżania zarówno chodników przy posesjach, jak i dachów budynków.

Prawo stanowi, że za odgarnięcie śniegu z chodnika przy budynku wielorodzinnym odpowiada jego zarządca, natomiast w przypadku prywatnych posesji, to właściciel ma obowiązek uprzątnąć

ten fragment chodnika, który przylega bezpośrednio do jego domu.

W przypadkach bardzo obfitych opadów śniegu i zalegania go na dachach budynków, na zarządcach i właścicielach ciąży również obowiązek jego odśnieżania i usuwania lodowych sopli, co wynika z kolei z przepisów prawa budowlanego.

Niedopełnienie obowiązków w zakresie odśnieżania może przynieść liczne nieprzyjemne konsekwencje dla zarządcy lub właściciela od mandatu poczynając,

a na sprawie sądowej o odszkodowanie, zadośćuczynienie, czy też rentę dla osoby pokrzywdzonej w wyniku wypadku na oblodzonym chodniku kończąc.

Dla naszego wspólnego dobrego i bezpieczeństwa przypominam o zasadach i obowiązkach ciężących w okresie zimowym na właścicielach i zarządcach posesji

Adam Półtoraczyk
 Komendant Straży Gminnej
 w Dopiewie

STATYSTYKI STRAŻY GMINNEJ

W październiku Straż Gminna zrealizowała 361 interwencji i kontroli:

- Kontrole ruchu drogowego - 166
- Kontrole porządkowe - 55
- Kontrole bezpieczeństwa - 74
- Interwencje związane ze zwierzętami - 66
- Pouczono - 25 osób
- Wylegitymowano - 5 osób

Ukarano mandatem - 12 osób, w tym m.in.:

- w dniu 8.10 w Skórzewie właściciela psa niedopełniającego obowiązku nadzoru nad zwierzęciem,
- w dniu 10.10 w Konarzewie właściciela psa niedopełniającego obowiązku nadzoru nad zwierzęciem
- w dniu 14.10. w Dopiewie sprawcę wykroczenia drogowego,

- w dniu 17.10 w Skórzewie właściciela psa niedopełniającego obowiązku nadzoru nad zwierzęciem
- w dniu 31.10 w Dopiewie sprawcę wykroczenia drogowego,

Adam Półtoraczyk
 Komendant Straży Gminnej
 w Dopiewie

NOWE QUESTY W GMINIE DOPIEWO

Trasa questu o bezpieczeństwie prowadzi przez Skórzewo, a na jej przebiegu trzeba poświęcić godzinę fot. Mateusz Szymandera

Od listopada na terenie Gminy Dopiewo można wziąć udział w dwóch nowych questach. Pierwszy z nich „Plan B” powstał w Skórzewie i poświęcony jest tematyce bezpieczeństwa. Quest został opracowany przez Fundację Prolokalną, która przy okazji inauguracji zorganizowała piknik. Całe wydarzenie zostało

sfinansowane ze środków Narodowego Instytutu Wolności w ramach rządowego programu „Moc Małych Społeczności” oraz ze środków publicznych Gminy Dopiewo.

Uczestnicy, podążając za wierszowanymi wskazówkami, poznają zasady właściwego reagowania w sytuacjach kry-

zysowych. Do zabawy można dołączyć zarówno z tradycyjną kartą questu, jak i za pomocą bezpłatnej aplikacji „Questy - Wyprawy Odkrywców”.

Drugi quest ma charakter samochodowy, a trasa wiedzie przez kilka miejscowości na terenie Gminy Dopiewo.

Questy to gry terenowe, które łączą zabawę z nauką i odkrywaniem lokalnych atrakcji. Uczestnicy, kierując się rymowanymi wskazówkami i rozwiązując zagadki, docierają do ukrytej skrzyni skarbów z pamiątkową pieczęcią oraz Księgą Questowiczów, w której mogą zostawić swój wpis.

Trasy zabaw można pokonywać, korzystając z wydrukowanej karty dostępnej na stronie internetowej lub poprzez aplikację Questy – Wyprawy Odkrywców, która umożliwia zarządzanie ukończonymi wyprawami i planowanie kolejnych questowych tras w całej Polsce.

Mateusz Szymandera

25-LECIE PROMYKA

Podczas gali na scenie wystąpili członkowie stowarzyszenia fot. Michał Juskowiak

Działające na terenie Gminy Dopiewo Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w sali widowiskowej Centrum Rehabilitacyjno - Kulturalnym w Konarzewie, świętowało swoje 25 lecie.

Podczas uroczystej gali zorganizowanej w październiku nie zabrakło wspomnień, ale i podziękowań, za okazane wsparcie na przestrzeni lat. Stowarzyszenie wręczyło „drzewka wdzięczności”, wykonane własnoręcznie przez podopiecznych.

Gratulacje z okazji srebrnego jubileuszu złożyli m.in. Sławomir Skrzypczak, Wójt Gminy Dopiewo, wicestarosta Tomasz Łubiński, senator Jan Filip Libicki

czy Poseł na Sejm RP Bartosz Zawieja.

W części artystycznej wystąpili członkowie Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz zespół Retro Boys. Pomiedzy częściami tancerze zaprezentowali polskie tańce ludowe: polonez, oberek i krakowiak.

„Promyk” od lat buduje poczucie wartości, niezależności i radości w życiu wielu Osób. Stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia społecznego, łącząc profesjonalizm w działaniu z głębokim zrozumieniem potrzeb Swoich Podopiecznych.

Działalność Stowarzyszenia wspierana jest ze środków publicznych Gminy Dopiewo.

Michał Juskowiak

SPOTKANIA LITERACKIE

Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Dopiewie wraz z Fundacją Prolokalną zapraszają na kolejne wydarzenia w ramach projektu „Podmiejskie Spotkania Literackie” współfinansowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Funduszu Promocji Kultury.

24 listopada o godz. 18:00 w siedzibie biblioteki w Dopiewie odbędzie się spotkanie z Elżbietą Cherezińską, a cztery dni później o 19:00 w Skórzewie z Anną Diller. Cykl zakończy się 12 grudnia o godz. 19:00 spotkaniem w filii biblioteki w Skórzewie z dr Matyldą Gerber. Wstęp wolny.

ZACHWYTNIKI

Fundacja Prolokalna, prowadząca Dom Sąsiedzki w Skórzewie, zdobyła Wielkopolską Nagrodę Sołecką 2025 subregionu poznańskiego „Zachwytniki!”. To wyróżnienie dla najlepszej inicjatywy społecznej, przyznane w ramach konkursu Działania Godne Uwagi, organizowanego przez Stowarzyszenie Centrum Północ – Południe Inicjatyw Społecznych Obywateli Polskich (Centrum PISOP) oraz Fundację NIWA Edukacji i Rozwoju.

DWULETNI PROJEKT W PARKU DOBIEGŁ KOŃCA

Na scenie Halloween w Parku wystąpili lokalni artyści m.in. Klub Taneczny Activus oraz Teatr BAJ fot. Organizator

31 października 2025 roku w Zabytkowym Parku w Dąbrówce, odbyło się Halloween. Było to huczne zakończenie dwuletniego projektu pt. „PARK Pomysł, Aktywizacja, Rozwój, Kooperacja”. Autorski projekt został zrealizowany przez Legis Finance Sp z o.o. non profit w ramach programu Nowe FIO. Na jego finansowanie pozyskano dotację w wysokości 240.000 zł ze środków Narodowego Instytutu Wolności- Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Projekt PARK rozpoczął się w 2024 roku i przez dwa lata zachęcał mieszkańców Dąbrówki do wspólnych działań oraz zaangażowania społecznego. Jego istotnym elementem było połączenie działań społecznych z wyjątkowym miejscem jakim jest Zabytkowy Park w Dąbrówce. W realizację poszczególnych działań angażowały się jednostki sektora publicznego, Spółdzielnia Rolnicza Dąbrówka, Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Nowaka, KGW Dąbrówka, Rady Rodziców, OSP Pałędzie, wiele organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych. Podczas wspólnych działań mieliśmy okazję poznać się, nawiązać lokalne partnerstwa oraz wymienić spo-

strzeżeniami o potrzebach mieszkańców i ich aktywizacji. Wszystkie wydarzenia wspierała grupa wolontariuszy.

W trakcie dwóch lat trwania projektu PARK zrealizowano różnorodne wydarzenia kulturalne, integracyjne, sportowe i diagnostyczne. W czerwcu 2024 roku odbył się pierwszy, otwierający event- Śniadanie na trawie, współorganizowany przez Sołectwo Dąbrówka oraz lokalne partnerstwa. Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców stąd też została ponowiona w roku 2025 wpisując się na stałe w kalendarz Gminnych atrakcji.

W ramach projektu zorganizowaliśmy również dwie imprezy halloweenowe pod nazwą „Nawiedzony Park w Dąbrówce” urozmaicone występami artystycznymi, ściankami do zdjęć, pokazami oraz dużą ilością słodczy. W każdym z wydarzeń uczestniczyło blisko tysiąc osób, co pokazało, że mieszkańcy potrzebują przestrzeni do wspólnego spędzania czasu.

Przez dwa lata w okresie letnim odbywały się zajęcia jogi na polanie pod dębem, prowadzone przez lokalnych instruktorów i cieszące się niesłabnącym zainteresowaniem.

Jednym z istotnych efektów projektu było opracowanie koncepcji zagospodarowania Zabytkowego Parku. W trakcie wymienionych wydarzeń dzieliliśmy się swoimi spostrzeżeniami i opiniami na temat tego, jak chcielibyśmy korzystać z parku. Zebraliśmy cenne informacje o potrzebach społeczności i na ich podstawie wspólnie zdecydowaliśmy o stworzeniu Ogrodu Zmysłów. Pomysł został zgłoszony do Budżetu Obywatelskiego

Gminy Dopiewo i wybrany głosami mieszkańców do realizacji.

W 2025 roku złożyliśmy kolejny wniosek do Budżetu Obywatelskiego. Dzięki poparciu mieszkańców już w przyszłym roku odbędzie się w Parku Festiwal Kultury- wydarzenie łączące muzykę, sztukę, literaturę oraz teatr. Jego istota ma kontynuować i pielęgnować ideę projektu PARK- pomysł, aktywizacja, rozwój, kooperacja.

Zakupiony w ramach projektu sprzęt (m.in. namiot, nagłośnienie, leżaki) zostaje udostępniany. W ten sposób projekt stał się impulsem do dalszego rozwoju współpracy oraz korzystania ze wspólnych zasobów.

Inspiracją do opracowania oraz złożenia wniosku o dotację był sam Park- wyjątkowe miejsce w przestrzeni Dąbrówki, oraz ludzie związani z nim emocjami, życiem i wiedzą -Pani Barbara Plewińska- Sołtys wsi Dąbrówka i Pan Marek Palacz- Prezes Spółdzielni Rolniczej.

Projekt „PARK – pomysł, aktywizacja, rozwój, kooperacja” nie tylko zintegrował mieszkańców, ale też zbudował trwałe partnerstwa i wzmocnił poczucie sprawczości. Pokazał, że wspólne inicjatywy mogą tworzyć piękne rzeczy.

*Joanna Prażmowska
Autorka projektu
Członkini Rady Sołeckiej
Sołectwa Dąbrówka*

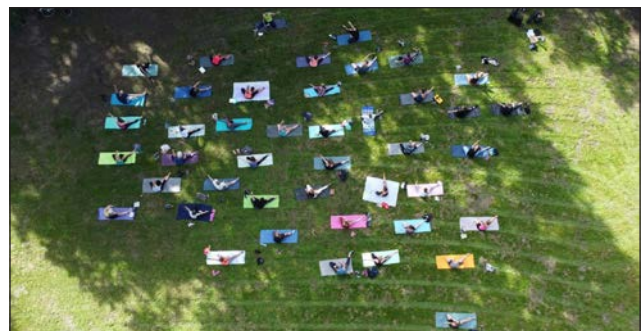
Podczas wydarzenia odbyło się przedstawienie cyrkowe fot. Organizator

Park był pełen przebranych mieszkańców, którzy wpisali się w klimat wydarzenia fot. Organizator

Dwukrotnie zorganizowano Śniadanie na Trawie fot. Organizator

A także letnie zajęcia jogi fot. Organizator

W STYCZNIU NABÓR NA STYPENDIA SPORTOWE

Gala przyznania stypendiów sportowych odbędzie się w pierwszym kwartale przyszłego roku po rozpatrzeniu wniosków przez komisję fot. Mateusz Szymandera

Od 5 do 30 stycznia 2026 r. potrwa nabór wniosków o stypendia sportowe dla młodych mieszkańców Gminy Dopiewo. Będą one wypłacane przez 10 miesięcy 2026 roku w wysokości od 200 do 400 zł w zależności od rodzaju sukcesów osiągniętych w 2025 roku.

Nagrody, które przyznaje Kapituła Stypendium Sportowego Gminy Dopiewo, wręczane są od 2014 r. Lokalni stypendyści to wielokrotni reprezentanci kadr wojewódzkich, a nawet kadry Polski w swoich dyscyplinach. Do tej pory najczęściej nagradzani byli zawodnicy ze sportów drużynowych (koszykówka, p. ręczna, p. nożna), wśród dyscyplin indywidualnych wyróżniani byli głównie

ci uprawiający różne sporty walki.

A co zrobić aby otrzymać stypendium w 2026 roku? Kandydaci muszą być zameldowanymi mieszkańcami Gminy Dopiewo i nie mogą mieć ukończonych 21 lat. Muszą także:

- uprawiać dyscyplinę olimpijską,
- być w kategorii wiekowej juniora młodszego, juniora lub młodzieżowca (obowiązuje różny wiek w zależności od dyscypliny - szczegóły można sprawdzić na stronie www.sport-młodzieżowy.pl w zakładce System Sportu Młodzieżowego).

Dodatkowo muszą spełnić minimum jedno z poniższych kryteriów w 2025 roku:

- brać udział w szkoleniu kadry wojewódzkiej lub szkoleniu centralnym kadry narodowej,
- być w 2025 roku uczestnikiem Młodzieżowych Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata lub Europy w kategoriach młodzieżowych (junior młodszy, junior, młodzieżowiec),
- zdobyć medal w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży, Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych, Mistrzostwach Polski Juniorów, Młodzieżowych Mistrzostwach Polski,
- w przypadku uprawiania gier zespołowych - wziąć udział w turnieju finałowym Mistrzostw Polski.

Wniosek o przyznanie stypendium może złożyć klub sportowy, okręgowy lub narodowy związek sportowy danej dyscypliny, szkoła w której zawodnik pobiera naukę oraz radny gminy. Formularze będą dostępne na stronie Urzędu Gminy Dopiewo oraz w biurze Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Dopiewie.

Wnioski o stypendium na rok 2026 będzie można składać w biurze podawczym Urzędu Gminy Dopiewo, ul. Leśna 1c w godzinach pracy urzędu. Kapituła Stypendium Sportowego Gminy Dopiewo przyzna stypendia w lutym 2026 r. Więcej informacji można uzyskać pod nr telefonu 61/8148262 lub pisząc e-mail na adres: goser@dopiewo.pl.

Mariusz Frąckowiak
Gminny Ośrodek Sportu
i Rekreacji w Dopiewie

PONAD 200 OSÓB UKOŃCZYŁO DUATHLON

W trakcie zawodów uczestnicy pięciokrotnie mijają linię startu fot. Zuzanna Kaczmarek

Ponad 200 osób ukończyło IX edycję Cross Duathlon Żarnowiec, który odbył się 25 października. Zawody ukończyło 117 osób startujących indywidualnie i 84 uczestników w sztafetach.

Trasa, którą mieli do pokonania uczestnicy jest bardzo techniczna. Prowadzi duktami leśnymi oraz polnymi. Do ominięcia są odcinki piaszczyste, liczne korzenie oraz ostre zakręty. Uczestnicy

mieli do pokonania 3 km trasę biegową, następnie 16 km odcinek rowerowy i ponownie fragment biegowy - tym razem 4,5 km. Zawodnicy zmierzali się z ponad 200 metrami przewyższeń. Na samym końcu na sportowców czekały do pokonania 100 stopni „schodów płaczu”, kilkaset metrów przed metą.

Mateusz Szymandera

WYNIKI INDYWIDUALNE:

Mężczyźni:

1. Adrian Drab - 1:11:28
2. Gracjan Stankiewicz - 1:13:50
3. Michał Błajet - 1:14:31

Kobiety:

1. Agnieszka Napierała - 1:25:22
2. Monika Bamber - 1:31:28
3. Anna Andrzejczak - 1:31:57

WYNIKI SZTAFET:

1. Złota Sztafeta (Grzegorz Ziemiński, Radosław Markiewicz) - 1:10:45
2. Nadodrzański Oddział Straży Granicznej (Łukasz Hareza, Wojciech Cybruch) - 1:13:34
3. Nie lubię wolno (Krzysztof Swornowski, Marcin Wichlacz) - 1:15:00

ZAŚPIEWAJĄ W KONARZEWIE

W nadchodzącym miesiącu mieszkańcy Gminy Dopiewo będą mieli możliwość wysłuchania jednego z najbardziej renomowanych zespołów chórальных w Polsce. Chór Filharmonii Poznańskiej „Poznańskie Słowiki” wystąpi już 20 grudnia 2025 roku od godz. 17:00 w sali widowiskowej w Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalnym w Konarzewie w ramach wydarzenia pt. „Kolędy ze Słowikami”.

Prezentowany repertuar będzie nawiązywał do nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia i pozwoli na zanurzenie się w atmosferze Świąt w najlepszym wokalnym wydaniu.

Wydarzenie jest dofinansowane w ramach konkursu „Kultura w drodze 2025”, organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, w ramach którego Gmina Dopiewo uzyskała wsparcie na poziomie 16 000,00 zł, przy całkowitej kosztach realizacji wydarzenia wynoszących 20 tys. zł

Władysław Miłosz
Referat Pozyskiwania Funduszy

CHOINKI W SOŁECTWACH

Zachęcamy wszystkich Mieszkańców do śledzenia informacji na stronie internetowej oraz mediów społecznościowych Gminy Dopiewo, gdzie będziemy publikować informacje dotyczące rozświetleń choinek które będą odbywać się, podobnie jak rok temu, w sołectwach na terenie Gminy Dopiewo. Szczegóły dotyczące tych wydarzeń będą opublikowane w późniejszym terminie.

MSz

DOPIEWSKA JESIEŃ TEATRALNA PO RAZ 17

Podczas wydarzenia na scenie zobaczyliśmy siedem grup teatralnych
fot. Zuzanna Kaczmarek

W sali widowiskowej CRK w Konarzewie odbyła się XVII Dopiewska Jesień Teatralna z udziałem siedmiu grup. Złotą „Danuskę” za najlepszą osobowość Wójt Gminy Dopiewo Sławomir Skrzypczak wręczył Oldze Kuźmińskiej z Grupy Artystycznej Raj dla Seniora, świętującej 10-lecie występów na tej scenie.

Gospodarze Teatr BAJ podczas Dopiewskiej Jesieni Teatralnej zaprezentowali „Alicję w Krainie Czarów”. W programie znalazły się także: „Recepta

na zdrowie” Kabaretu Humoreska, „Jan Brzechwa uczy nas kultury” Prometeusza, „Dla każdego coś miłego” Kabaretu Heniolki, „Z życia seniora” grupy Nigdy nie jest za późno, jubileuszowy występ Raju Seniora z Domu Kultury Orle Gniazdo w Poznaniu ze spektaklem „10 lat Raju na Dopiewskiej Jesieni Teatralnej” oraz „Od przedszkola do seniora” Teatryku na Luzie.

Michał Juskowiak

MIKOŁAJKOWE SPOTKANIA

Skórzewo

Figowy Zakątek
ul. Figowa

5.12.2025

godz. 17.00–19.00

- ❄️ Zima Stwora Głodomora – koncert
- ❄️ Papuga Fireshow – Magia Ognia
- ❄️ Rozświetlenie choinki

Dąbrówka

Park Rekreacyjno – Sportowy
ul. Komornicka

6.12.2025

godz. 17.00–19.00

- ❄️ Animacje dla dzieci
- ❄️ Papuga Fireshow – Magia Ognia
- ❄️ Rozświetlenie choinki

WSTĘP WOLNY

bibldop.pl

Wielkie Ubranie Choinki w Dopiewie

7.12.2025

Plac Gminny w Dopiewie
ul. Łąkowa

15.00–19.00

❄️ IX Jarmark Świąteczny

❄️ Święty Mikołaj i prawdziwe renifery

❄️ Występy dzieci

❄️ Pokazy tańca: Pas De Dominique, ZUMBA z Karoliną, Kuczy Dance

❄️ KONCERT: Alicja Janosz Dzieciom #IdąŚwięta

❄️ Świąteczna Parada

❄️ Rozświetlenie Choinki ok. 18.00

❄️ Karuzela wenecka • Świąteczna kolejka • Strefa VR

bibldop.pl

SZKOLNE PROJEKTY OBYWATELSKIE

Uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dopiewie podczas zajęć pisaną projektów obywatelskich fot. Dawid Drobnić

Trzy szkoły podstawowe biorą udział w pilotażowym projekcie Szkolnych Budżetów Obywatelskich na terenie Gminy Dopiewo. Uczniowie z placówek w zgłaszali projekty, które jeszcze w listopadzie zostaną poddane pod głosowanie. Zwyczajne projekty zostaną zrealizowane do końca roku szkolnego. Zadanie jest finansowane z budżetu Gminy Dopiewo.

Dzięki możliwości wzięcia udziału w projekcie, uczniowie od momentu powstania projektu, poprzez etap jego promocji, a także głosowania poznają zasady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w praktyce. Propozycje projektów mogą składać wszyscy uczniowie, a projekty powinny mieć charakter nie zakładający rozbudowy obiektów. Na projekty w każdej ze szkół

przeznaczono kwotę 2000 zł, a wszystkie projekty powinny zostać zrealizowane do 30 czerwca 2026 roku.

W Szkolnych Budżetach Obywatelskich w Gminie Dopiewo biorą udział trzy szkoły. Wśród nich jest Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Dąbrówce, Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Brzechwy w Dopiewie oraz Szkoła Podstawowa nr 1 im. Fryderyka Chopina w Skórzewie. W każdej placówce trwały prace dotyczące przeprowadzenia budżetu obywatelskiego, dlatego w każdej z nich głosowanie, zaplanowane na 24 lub 25 listopada, będzie wyglądać inaczej.

Składanie projektów odbywa się poprzez wypełnienie i wysłanie online formularza zgłoszeniowego projektu poprzez portal www.konsultacje.metropoliapoznan.pl/sbo.

Szkolne Budżety Obywatelskie są realizowane w Wielkopolsce od 2018 roku. Do tej pory zorganizowano 180. edycji w ponad 100 szkołach. Zgłoszone zostały ponad 750 projektów uczniowskich, a liczba głosujących przekroczyła 60 tys.

Mateusz Szymandera

WARSZTATY PRAWNE DLA UCZNIÓW

Cykl warsztatów prawnych rozpoczął się na terenie szkół podstawowych z Gminy Dopiewo.

Celem warsztatów jest integracja i wsparcie młodzieży. Wzorem lat poprzednich młodzież uczestniczy w symulacji rozprawy sądowej, a dzięki uzyskanym środkom unijnym możliwe było rozszerzenie programu warsztatów o nowe tematy, takie jak mediacja jako metoda rozwiązywania sporów oraz przeciwdziałanie przemocy w szkole i w internecie.

Projekt pod tytułem „Razem możemy więcej - wiedza pewna jak klucz do rozwoju i integracji młodzieży” został w całości dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+), a Fundacja dofinansowanie uzyskała za pośrednictwem LGD „Źródło”. Obejmuje on aż cztery gminy – Dopiewo, Buk, Kormorniki oraz Stęszew, ale to w Gminie Dopiewo zgłosiło się najwięcej szkół.

Pierwsze warsztaty odbyły się już w szkole w Dopiewcu, a w listopadzie i grudniu zaplanowane są zajęcia w szkołach w Dopiewie, Skórzewie i Dąbrówce. To przedsięwzięcie jest kontynuacją

W trakcie warsztatów prawnych uczniowie mogą poczuć się jak na sali sądowej fot. Magdalena Stępień

działań Fundacji prowadzonych w latach ubiegłych, które były finansowane ze środków gminnych. Jego realizacja zakończy się wiosną następnego roku.

Dzięki warsztatom młodzież zyska nie tylko wiedzę o zawodach prawniczych i wymiarze sprawiedliwości, ale także umiejętności niezbędne do radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz w budowaniu pozytywnych relacji.

Gratulujemy zgłoszonym szkołom uczestnictwa w warsztatach i dziękujemy za wsparcie inicjatywy, która służy rozwojowi i integracji młodzieży w naszej społeczności!

Magdalena Stępień
Fundacja Edukacji Prawnej
– Prawo lekkie jak piórko

JESIENNE PRZEPISY

Zawiniątka ze śliwką (12 sztuk)

Składniki:

830 g mąki pszennej
80 g cukru
89 g roztopionego masła
470 ml ciepłego mleka
1 jajko
2 opakowania suchych drożdży
Szczypta soli

Masa:

1,5 kg śliwek
opakowanie cynamonu
8 łyżek cukru

Przygotowanie:

Masę najlepiej przygotować dwa dni wcześniej, aby uzyskać wilgotne zawiniątka.

Śliwki myjemy i pozbywamy się pestek. Kroimy je na ćwiartki lub mniejsze kawałki (według uznania) i wsypujemy

je do garnka lub głębokiej patelni zasypujemy cynamonem i cukrem i gotujemy. Najlepiej odstawić do przestudzenia i ponownie zagotować.

Do misy robota wsypujemy mąkę, cukier, jajko, masło, drożdże i zalewamy ciepłym mlekiem. Wszystko wyrabiamy ręcznie lub robotem przez około 10 minut.

Ciasto zostawiamy w ciepłym miejscu do wyrośnięcia na godzinę (musi podwoić swoją objętość).

Po godzinie sprawdzamy ciasto i jeśli już jest gotowe przekładamy je na oprószony mąką blat.

Następnie wałkujemy ciasto na prostokąt i nakładamy naszą masę na ciasto następnie zawijamy w rulon. Zawinięty rulon dzielimy na kawałki 4/5 cm i wkładamy na wcześniej wyłożoną papierem do pieczenia blachę. Pieczemy w 180 stopniach (góra- dół) około 20 minut do zrumienienia.

Przed podaniem możemy opcjonalnie oprószyć cukrem pudrem.

Karolina Madajczak
KGW Dopiewiec

Babeczki marchewkowe (12 sztuk)

Składniki:

mąka 220g
olej (dynia/len ale może być inny) 170ml

jajka 2 szt.
cukier 65 g
proszek do pieczenia 1 łyżeczka
cynamon 1 łyżeczka
sól szczypta
marchewki 3 sztuki
skórka z cytryny

Przygotowanie:

1. Cukier, olej, jajka ucieramy do jasnej puszystej masy
2. Dodajemy przesiewając mąkę, proszek do pieczenia, cynamon i sól
3. Mieszając delikatnie dodajemy startą marchewkę i skórkę z cytryny
4. Ciasto wlewamy do foremki i umieszczamy na 35 minut w rozgrzanym do 200 stopni piekarniku (termoobie).

Aleksandra Adamczyk
KGW Dopiewiec

KOŁA Z DOFINANSOWANIAM

Koła Gospodyń Wiejskich z Gminy Dopiewo otrzymały dofinansowania w konkursach wspierających KGW w Wielkopolski.

KGW „Aktywne Mamy” z Dopiewca wyróżniono za projekt „Rozwijamy skrzydła”. Środki zostaną przeznaczone na zakup naczyń i sprzętu do prezentacji żywności oraz materiały do warsztatów

artystycznych. Wyposażenie zostanie wykorzystane m.in. podczas grudniowej imprezy Mikołajkowej organizowanej z Sołectwem Dopiewiec. KGW Więckowice „A więc babki” i KGW Dąbrowa „Dębowe inspiracje” również pozyskały środki w konkursie „Wielkopolska wspiera gospodynie wiejskie”.

Otrzymane dofinansowania przeznaczą na zakup wyposażenia usprawniającego działalność i realizację działań kulinarnych. Wszystkim KGW gratulujemy.

Katarzyna Prondzyńska

KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH W GMINIE DOPIEWO:

KGW Dąbrowa „Dębowe inspiracje”:

kgw.debowe.inspiracje@gmail.com

KGW Dąbrówka „Kobiety Dąbrówki”:

kgwkobietydabrowki@gmail.com

KGW Dopiewiec „Aktywne Mamy”:

kgw.aktywne.mamy.dopiewiec@gmail.com

KGW Dopiewo „Kobiety z Pasją”:

kgw-kobietyzpasja@wp.pl

KGW Konarzewo „Kobiety Sukcesu”:

tel. 501 605 232

kobiety.sukcesu.kgw@gmail.com

KGW Pałędzie:

tel. 601 451 144, kgwpaledzie@onet.pl

KGW Skórzewo „Skórzewianki”:

tel. 697 765 700

KGW Trzcielina „Trzy wioski jedna pasja”

KGW Więckowice „A więc Babki”:

kgw.awiecbabki@gmail.com

JAK DZIAŁA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW?

Rozbudowa oczyszczalni zakończyła się w maju 2025 roku fot. Mateusz Szymandera

W maju zakończyła się rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dąbrówce. To inwestycja, na którą czekało wielu mieszkańców Gminy Dopiewo. Dzięki niej przepustowość obiektu, czyli ilość ścieków, które może przyjąć i oczyścić każdego dnia – niemal się podwoiła. Oznacza to, że oczyszczalnia jest teraz w stanie obsłużyć znacznie większy obszar i sprostać rosnącej liczbie mieszkańców.

Ścieki trafiają do niej z Dąbrówki, Dąbrowy, Pałędzia, Skórzewa oraz części Zakrzewa i części Dopiewa.. Większość dopływa kanalizacją sanitarną, ale część wciąż jest dowożona beczkowozami z domów posiadających przydomowe zbiorniki bezodpływowe. Wszystkie ścieki, zanim trafią do głównego procesu oczyszczania, przechodzą przez tzw. etap mechaniczny.

To właśnie od etapu mechanicznego rozpoczyna się proces oczyszczalni ścieków. Do specjalnych urządzeń, które nazywamy sitopiaskownikami trafiają większe zanieczyszczenia, które są zatrzymywane w tym miejscu. Z wody usuwane są m.in. patyczki, piasek, chusteczki, szmatki.

To, co zostaje, to mieszanina wody i substancji organicznych, która trafia do dalszej obróbki. Następnie ścieki kierowane są do tzw. reaktorów biologicznych – czterech ogromnych zbiorni-

ków, w których zachodzi najważniejsza część całego procesu. To właśnie tutaj do pracy przystępują mikroorganizmy, czyli bakterie, które potrafią rozłożyć zanieczyszczenia zawarte w ściekach.

Drugi etap to oczyszczanie biologiczne. W reaktorach panują różne warunki: beztlenowe, niedotlenione i tlenowe, które pozwalają bakteriom skutecznie usuwać substancje organiczne, a także związki azotu i fosforu. To właśnie te pierwiastki, jeśli trafiłyby do środowiska w zbyt dużych ilościach, powodowałyby zanieczyszczenie rzek i jezior oraz zjawisko tzw. eutrofizacji, czyli „zakwitu” wody.

Całość mieszaniny bakterii i ścieków nazywana jest osadem czynnym. Mikroorganizmy wbudowują zanieczyszczenia w swoje komórki, dzięki czemu ścieki stają się coraz czystsze. Gdy bakterie wykonają swoją pracę, mieszanina trafia do dużych, okrągłych zbiorników zwanych osadnikami wtórnymi. Tam, dzięki spokojnemu przepływowi wody, osad opada na dno, a czysta woda wypływa górą.

Część bakterii wraca na początek procesu, aby dalej oczyszczać nowe ścieki, a ich nadmiar jest usuwany i unieszkodliwiany. Aby proces był jeszcze skuteczniejszy, oczyszczalnia korzysta z nowoczesnych rozwiązań chemicznych.

Do ścieków dodawane są odpowiednie dobrane substancje, takie jak węgiel organiczny (pomagający usuwać azot), PAX 18 – chlorek poliglinu (redukujący zawiesiny i fosforany) czy PIX – preparat na bazie żelaza, który wspomaga chemiczne usuwanie fosforu. Dzięki temu oczyszczalnia osiąga bardzo wysoką skuteczność, a woda, która wraca do środowiska, spełnia wszystkie surowe normy.

Ostatnim etapem pracy oczyszczalni jest gospodarka osadowa. Bakterie, które oczyściły wodę, w końcu trzeba unieszkodliwić. Trafiają one do specjalnych komór, gdzie przez kilka dni przechodzą proces stabilizacji tlenowej. Można powiedzieć, że „dojrzewają”. Później masa ta trafia na prasę taśmową, która wyciska z niej nadmiar wody. Dodatkowo stosowane są flokulanty, czyli środki, które pomagają w odwadnianiu osadu. Następnie osad miesza się z wapnem palonym, które zabija pozostałe mikroorganizmy i sprawia, że powstała masa staje się bezpieczna. Tak przygotowany produkt można wykorzystać w rolnictwie jako nawóz organiczny, podobnie jak obornik pochodzenia zwierzęcego. W ten sposób to, co było nieczystością, zamienia się w coś pożytecznego i wraca do obiegu przyrody.

Rozbudowa oczyszczalni w Dąbrówce to inwestycja, która znacząco poprawi komfort życia mieszkańców i ochroni lokalne środowisko. Dzięki niemal dwukrotnemu zwiększeniu przepustowości możliwe jest przyjmowanie większej ilości ścieków, co ma ogromne znaczenie w dynamicznie rozwijającej się gminie. Co istotne obiekt jest wyposażony w agregaty, które zabezpieczają pracę oczyszczalni niezależnie od warunków zewnętrznych.

Nowoczesne technologie biologiczne i chemiczne sprawiają, że oczyszczalnia działa w sposób wydajny, bezpieczny

fot. Miko-Tech

Zbiornik retencyjny wybudowany w tym roku fot. Mateusz Szymandera

i przyjazny dla środowiska. Oczyszczona woda wraca do przyrody, a osad – zamiast być problemem – staje się naturalnym nawozem.

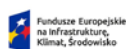
W ramach inwestycji zbudowano także czwarty zbiornik retencyjny w Stacji

Uzdatniania Wody w Skórzewie. Łączna pojemność obiektu wynosi 823 m³. Na terenie Gminy znajduje się jeszcze podobny obiekt w Joance, na którym znajdują się zbiorniki pozwalające na zmagazynowanie 2670 m³ wody.

Dzięki trwającej blisko trzy lata inwestycji Gmina Dopiewo zyskała obiekt, który nie tylko spełnia najwyższe normy ekologiczne, ale też jest przykładem zrównoważonego podejścia do gospodarki wodno-ściekowej, łączącego troskę o ludzi i naturę. Koszt budowy oczyszczalni wyniósł blisko

50 milionów, z czego 2,4 mln zł pochodzi z dofinansowania ze środków Rządowego funduszu Inwestycji Lokalnych, a ponad 27 mln zł dofinansowano ze środków Unii Europejskich z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko.

Filip Borowiak
Kierownik Oczyszczalni Ścieków

Dofinansowano ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych

WAŻNE AKTUALNOŚCI ZAKŁADU USŁUG KOMUNALNYCH

Od kilku tygodni, upoważnieni przedstawiciele ZUK, przede wszystkim inkasenci, odwiedzają Państwa z prośbą o podpisanie umowy. Budzi to Państwa zdziwienie i zaniepokojenie. Chciałbym w tym miejscu wyjaśnić, że po zarchiwizowaniu wszystkich umów łączących ZUK z Państwem, naszymi Klientami, wyłoniła się grupa Odbiorców, dla których podpisanej umowy w ZUK nie ma. Chcemy ten temat uporządkować, dlatego proszę Państwa o wyrozumiałość i otwartość. Podpisanie umowy, z którą reprezentanci ZUK się do Państwa zgłoszą, jest czystą formalnością, dostosowaniem wzajemnej dokumentacji do wymogów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzeniu ścieków. Pragnę bardzo

mocno podkreślić, że w naszej współpracy z Państwem nic się nie zmienia i nie zmieni – usługi są i będą aktywne, bez najmniejszej korekty.

Na bieżąco wymieniamy wodomierze główne (tekst obok – przyp. red.). W przyszłym roku – zresztą nie tylko, jak wspomniałem przed momentem, nowe wodomierze to temat permanentny – kontynuować będziemy wymianę wodomierzy głównych, planujemy także uruchomić usługę wymiany wodomierzy ogrodowych, także na radiowe. Chcemy także umożliwić montaż nakładek radiowych na wymienione już przez Państwa wodomierze ogrodowe. Pozwoli to wówczas na odczyt zużycia wody i ścieków bez konieczności wizyt naszego inkasenta.

O tym oraz o funkcjonowaniu odczytów „mieszanych” – radiowych w zakresie wodomierza głównego i manualnych, przez inkasenta w odniesieniu do wodomierzy ogrodowych, napiszę w kolejnym numerze Czasu Dopiewa. Będziemy Państwa także o tym informować na naszej stronie internetowej, stronie Gminy, mailowo i SMS-owo, a także przy zastosowaniu osobnych broszur informacyjnych.

Oczywiście, jak zawsze, we wszelkich sprawach zapraszamy do kontaktu z ZUK: osobiście, mailowo lub telefonicznie.

Maciej Kostka
Prezes Zarządu
Zakładu Usług Komunalnych
w Dopiewie

KONTENERY NA ODZIEŻ

Pojemniki znajdują się w pięciu lokalizacjach na terenie Gminy fot. Zuzanna Kaczmarek

Informujemy, że na terenie Gminy Dopiewo zostały rozstawione kontenery dedykowane odzieży i tekstyliom do dalszego użytku. Pojemniki znajdują się, w poniższych lokalizacjach:

- Dąbrowa, ul. Tęczowa (teren przy boisku),
- Dąbrówka, ul. Kolejowa (węzeł przesiadkowy),
- Dopiewo, ul. Konarzewska (teren przy Zakładzie Usług komunalnych Sp. z o.o.),

- Dopiewo, ul. Komunalna (PSZOK),
- Skórzewo, ul. Leśna (teren przy wybiegu dla psów).

Kontenery na odzież i tekstylia do dalszego użytku zostały ustawione w ramach współpracy firmy JOANKA – Joanna Szajerska ze Związkiem Międzygminnym „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT”, w odpowiedzi na liczne interwencje dotyczące sposobu zagospodarowania odzieży używanej.

Zachęcamy mieszkańców do odpowiedzialnego przekazywania niepotrzebnej, ale wciąż użytecznej odzieży i tekstyliów. Oddając rzeczy do pojemników zadbaj o porządek ich otoczenia.

Dodatkowo informujemy, że odpady odzieży i tekstyliów nie nadające się do dalszego użytku (podarte, poplamione, zniszczone) przyjmowane są w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK-ach).

Małgorzata Wzgarda

WYMIANA WODOMIERZY

Firma zewnętrzna na zlecenie Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. informuje o wymianie wodomierzy głównych w miejscowościach: Joanka, Trzcielina, Lisówki, Podłoziny, Żarnowiec, Konarzewo, Dopiewiec, Pałędzie, Gołuski, Dąbrówka, Zakrzewo, Dąbrowa, Skórzewo.

Wymiana wodomierza jest bezpłatna i przeprowadzana przez upoważnionych pracowników firmy Czyż-Bud posiadających identyfikatory Zakładu Usług Komunalnych w Dopiewie. Wymiany odbywają się od poniedziałku do soboty w godz. 7-21.

Prosimy o udostępnianie miejsca w którym jest zamontowany wodomierz oraz odstawienie przedmiotów znajdujących się przy wodomierzu w celu przeprowadzenia sprawniej wymiany.

Mateusz Szymandera

LISTOPAD

20.11.2025

Spotkanie autorskie z Danielem Kocujem

g. 12:00 - Filia Biblioteczna w Dąbrówce, ul. Malinowa 41

g. 16:00 - Filia Biblioteczna w Skórzewie, ul. ks. S. Kozierowskiego 1

g. 18:00 - Filia Biblioteczna w Konarzewie, ul. Poznańska 19a

22.11.2025 godz. 10:30
Inauguracja Questu samochodowego
Start - Przedszkole Publiczne w Konarzewie

22.11.2025
Warsztaty Wianki w stylu boho
Filia Biblioteczna w Skórzewie, ul. ks. S. Kozierowskiego 1

23.11.2025 godz. 10:00
Turniej siatkówki amatorów
Hala GOSiR Dopiewo ul. Polna 1a

24.11.2025 godz. 18:00
Koncert Andrzeja Cierniewskiego
Sala widowiskowa w Konarzewie ul. Poznańska 19a

24.11.2025 godz. 18:00
Spotkanie autorskie z Elżbietą Cherezińską
Biblioteka w Dopiewie ul. Konarzewska 12

28.11.2025 godz. 19:00
Spotkanie autorskie z Anną Diller
Filia Biblioteczna w Skórzewie, ul. ks. S. Kozierowskiego 1

Organizujesz wydarzenia dla mieszkańców Gminy?
Napisz e-mail: czas@dopiewo.pl
w celu wpisania wydarzenia w kalendarz dopiewo.pl/wydarzenia

GRUDZIEŃ

04.12.2025 godz. 16:30
Rozświetlenie Choinki w Konarzewie
Doły Konarzewskie

05.12.2025 godz. 17:00
Mikołajkowe spotkanie w Skórzewie
Figowy Zakątek ul. Figowa

06.12.2025 godz. 16:30
Mikołajkowe spotkanie w Dąbrówce
Teren Rekreacyjno-Sportowy w Dąbrówce ul. Komornicka

06.12.2025 godz. 18:00
Koncert Gwiazdkowy Gminy Dopiewo
Hala Sportowa GOSiR ul. Polna 1a

07.12.2025 godz. 15:00
Wielkie Ubieranie Choinki
Plac gminny w Dopiewie skrzyżowanie ul. Łąkowej i ul. Wyzwolenia

07.12.2025 godz. 11:00
Mikołajkowy Turniej Tenisa Stołowego
Świetlica Wiejska w Gołuskach

13-14.12.2025 godz. 16:00
Wigilie Senioralne
Szkoła Podstawowa w Dąbrówce ul. Malinowa 41
obowiązują zapisy

13-14.12.2025 godz. 08:00
Grand Prix Żaków
Hala Sportowa GOSiR ul. Polna 1a

13.12.2025 godz. 13:00
Rozświetlenie Choinki w Pałędziu
Teren przed Strażnicą OSP ul. Leśna 17

13.12.2025 godz. 16:00
Rozświetlenie Choinki w Trzcielinie
Trzcielińska Strefa Rekreacji ul. Kopy

20.12.2025
Koncert Filharmonii Poznańskiej „Poznańskie Słowiki” godz. 17:00
Sala widowiskowa w Konarzewie ul. Poznańska 19a

26.12.2025 godz. 17:00
Przyjazd pociąg specjalny "Mistrz Paderewski" z Ignacym Janem Paderewskim
Dworzec w Pałędziu

25.01.2025

Sztab WOŚP #8050
zaprasza wolontariuszy
[szczegóły facebook.com/SztabWOSP Dopiewo](https://www.facebook.com/SztabWOSP Dopiewo)

KALENDARZ WYDARZEŃ W GMINIE DOPIEWO

dopiewo.pl/wydarzenia

ORGANIZATOR WYDARZEŃ:

GOSiR
DOPIEWO REKREACJA NA SPORTOWO

tel. 61 814 82 62

tel. 882 006 090, 600 469 489

CUS
Centrum Usług Społecznych w Dopiewie

tel. 61 814 80 20

NGO
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

- wydarzenie bezpłatne,
 - wydarzenie płatne.